

[Práce a mzda \(/\)](#) [Pracovní úrazy_\(/kategorie/pracovni-urazy\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXX. Smrtelný úraz stavebníka při přebírce stavebního materiálu (/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxx-smrtelny-uraz-stavebnika)

[PRACOVNÍ ÚRAZY_\(/KATEGORIE/PRACOVNI-URAZY\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXX. Smrtelný úraz stavebníka při přebírce stavebního materiálu

27. 8. 2021 [Ing. Jakub Marek, MSc.\(/autori/ing-jakub-marek-msc\)](#).

Provádět stavbu svépomocí patřilo vždy mezi hojně rozšířený způsob výstavby. Výhody jsou zřejmé: úspora nákladů za dodavatelské služby, kvalita odpovídající vlastnímu umu, odpadá řešení případných sporů s dodavateli služeb a vše je takzvaně pod kontrolou. Znamená to však, že i bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) bude na té nejvyšší úrovni? Jak si ukážeme na tomto případě, nikoli. Také se přesvědčíme, že rčení „pod svícnem je největší tma“ právě v těchto případech platí jako nikde jinde.

Tak jak si stavebník a zhotovitel v jedné osobě věří, že jeho zkušenosti a znalosti jsou k provádění dané stavby dostatečné, tak si věří i v tom, že ani BOZP přeci není a nebude problém. Tento neomalený přístup nevyplývá

bezpečné práce a potřebných preventivních opatření. O povinnostech vyplývajících z právních a ostatních předpisů pak ani nemluvě. Pocit sebeuspokojení plynoucí z vlastních mnohaletých zkušeností se ale může rychle změnit v tragédii, v níž si sám stavebník zahraje hlavní roli. Někdy ale, bohužel, roli poslední.

Popis události

V srpnu roku 2018 cca v 9.35 hodin na stavbě rodinného domu v jedné středočeské obci skládal pan Luděk, zaměstnanec firmy dodávající stavební materiál, palety se stavebními tvárnicemi z ložné plochy nákladního vozidla do prostoru staveniště pomocí hydraulického nakládacího jeřábu (tzv. hydraulické ruky). Pan Michal - stavebník a zhotovitel v jedné osobě - ukazoval panu Luděkovi, kam má palety složit. Při skládání poslední palety pan Michal přistoupil k zavěšené paletě a rukou se ji snažil usměrnit na vymezené místo. Paleta, která vážila přes čtyři sta kilogramů, dala hydraulickému ramenu poměrně zabrat, neboť při skládání na velkou vzdálenost od vozidla se rameno již dosti prohýbalo. Při jednom zhoupnutí sjela paleta z manipulačních vidlí, načež spadla přesně tam, kde se právě nacházel pan Michal. Následkem zavalení takto těžkým břemenem utrpěl mnohočetná devastující zranění, kterým ve velkých bolestech na místě podlehl.

Okolnosti vyplývající z vyšetřování Policie ČR

V rámci šetření nehody se postupně prokázala tato klíčová zjištění:

Pan Michal byl stavebníkem a zhotovitelem stavby v jedné osobě, tj. za BOZP na staveništi zodpovídal komplexně on sám (coby jednatel své stavební společnosti s ručením omezeným).

Pan Luděk byl zaměstnancem firmy dodávající stavební materiál a v této souvislosti tak zodpovídal za zajištění BOZP při vykládce materiálu z jím obsluhovaného nákladního vozidla. Ačkoli byl proškolen pro obsluhu jeřábového ramene, tuto práci vykonával pouze krátce a neměl tedy ještě dostatečné zkušenosti.

Pan Luděk viděl pana Michala, jak se pohybuje v ohroženém prostoru jeřábu, tj. prostoru vytyčeném pohybem jeřábového ramene, kde hrozil kontakt ramene nebo zavěšeného břemene s člověkem. Vstup do tohoto prostoru je přitom přísně zakázán. Pan Luděk coby jediný očitý svědek dané události v rámci vyšetřování nehody Policii ČR vypověděl následující: *„Složili jsme devět palet a když jsme skládali poslední desátou paletu, tak se přihodilo, že jsem měl paletu na vidlici a když jsem ji měl nad tou stavbou, tak pan Michal vylezl výklenkem na stavbu a šel k té paletě. Já jsem mu říkal, aby tam nechodil do doby, než bude paleta 10 cm nad zemí. Pan Michal tam stejně šel a já jsem poté jen zahlédl, jak se paleta zhoupla z vidlice a spadla na pana Michala“.*

Pan Michal tedy neuposlechl výzvu obsluhy jeřábu pana Luděka, aby nevstupoval do ohroženého prostoru jeřábu. Ovšem pan Luděk i přes tuto skutečnost dál pokračoval ve vykládce.

Důležité okolnosti vyplývající ze znaleckého zkoumání

Bylo doloženo, že pan Luděk byl pro výkon své práce zdravotně způsobilý, avšak z pohledu odborné způsobilosti byly znalcem zjištěny závažné nedostatky. Periodické školení o BOZP bylo provedeno pouze e-learningovým kurzem. Z předložených dokumentů ovšem nebylo zřejmé, z jakých konkrétních vnitřních předpisů zaměstnavatele byl pan Luděk vlastně proškolen. Všechny předložené osnovy byly velmi obecné a nepodávaly informaci o tom, jaký byl konkrétní obsah těchto školení. Taktéž nebylo prokázáno, zda byl obsah uvedených školení stanoven zaměstnavatelem (tj. zda byly osnovy schváleny odpovědnou osobou zaměstnavatele) a současně zda byl zaměstnavatelem schválen i zvolený způsob ověření znalostí školených osob. Současně nebylo ani známo, jaké byly minimální požadavky na úspěšné absolvování jednotlivých kurzů (např. maximální počet chyb apod.).

Pan Luděk absolvoval školení jeřábníků a vazačů u jisté odborné školicí firmy. I v tomto případě však byly shledány závažné nedostatky v obsahu školení. Předložená dokumentace ze školení postrádala údaj o osobě školitele, což je skutečnost, která na věrohodnosti příliš nepřidá. Podobně jako v předchozím případě i pro školení jeřábníků a vazačů zaměstnavatel pana Luděka neurčil základní podmínky a pravidla pro zabezpečování a samotnou realizaci školení a nestanovil ani způsob ověřování znalostí zaměstnanců z uvedeného školení. Dále bylo zjištěno, že školení

jeřábníků a vazačů nemohlo proběhnout v souladu s akreditací, která byla oné školicí firmě za tímto účelem udělena MŠMT. Ta totiž vyžaduje, aby školení proběhlo v rozsahu 20 hodin, zatímco skutečnost byla taková, že se jednalo asi o hodinové školení, a to včetně vyplnění testů.

Zjištěná porušení z pohledu právních a ostatních předpisů

S ohledem na porušení právních a ostatních předpisů lze celou kauzu shrnout následovně:

Zaměstnavatel pana Ludřka nesplnil svou povinnost zajistit svému zaměstnanci školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, jak mu to ukládá zákoník práce v § 103, odst. 2, písm. c) (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-103>) a nevedl o nich dokumentaci, která by tuto skutečnost náležitě prokazovala. Na základě této skutečnosti proto znalec konstatoval, že **uvedená školení nebyla provedena řádně a prokazatelně, a tudíž že pan Luděk neměl pro práci jeřábníka/vazače potřebnou odbornou způsobilost.**

Osnovy školení (BOZP; jeřábník/vazač) nebyly dostatečné a nebylo tedy možné objektivně posoudit, nakolik se provedená školení rizikům souvisejícím s prováděnými činnostmi věnovala. Nadto měl zaměstnavatel pana Ludřka vypracován vnitřní předpis „Evidence a analýza rizik“, v němž se jako možné riziko úrazu mj. uvádí i „pád

předmětu“, přičemž závažnost možných následků při aktivaci tohoto rizika byla ohodnocena stupněm „lehké poranění“. Už jen obecně známý fakt, že se ve stavebnictví běžně nakládá s břemeny o hmotnostech v řádech stovek kilogramů, jasně ukazuje, že předložený dokument analýza rizik byl zpracován neodborně, ledabyle a bez zohlednění specifik dané práce. Z tohoto pohledu tak zaměstnavatel nedodržel ustanovení § 102 odst. 4 zákoníku práce ([/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102](https://predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102)) tím, že **nedostatečně vyhodnotil rizika.**

Dalším klíčovým dokumentem, se kterým měl být pan Luděk během školení seznámen a který měl při své práci bezezbytku dodržovat, byl návod k používání hydraulického nakládacího jeřábu. V tomto dokumentu byly totiž uvedeny i požadavky na BOZP a na provoz jeřábu. Konkrétně zde byly uvedeny následující povinnosti obsluhy:

Před každou manipulací se musí obsluha přesvědčit, že v nebezpečné oblasti se nenachází osoby.

Celá pracovní oblast jeřábu platí jako nebezpečná oblast. V pracovní oblasti se nesmí provádět jiné práce.

Pokud tedy pan Luděk viděl, že se v ohroženém prostoru jeřábu vyskytuje pan Michal, měl kromě jeho upozornění na opuštění prostoru ihned přerušit činnost jeřábu. **V tomto ohledu tak pan Luděk nedodržel ustanovení návodu k používání.**

Od samého začátku stavba probíhala tak, že si pan Michal sám organizoval, případně přímo realizoval jednotlivé činnosti, a to bez odborného dohledu stavbyvedoucího (i když z pohledu zákona měl být určen). Živelný průběh výstavby se tak nesporně promítl i do úrovně BOZP na staveništi, kdy otázkám bezpečnosti práce ani kvalifikaci odpovědných osob stavebníka nebyla věnována náležitá pozornost. To ostatně potvrdila ve své výpovědi i manželka pana Michala, která do protokolu uvedla: *„Když jsme zakládali společnost, tak jsme to vyhodnotili tak, že bezpečnostní školení nepotřebujeme, když fyzicky na stavbách nepracujeme. Takže manžel žádné školení o bezpečnosti práce nebo nějaké podobné neměl.“* Vyšetřováním Policie ČR však bylo zjištěno, že pan Michal se na provádění stavby osobně podílel. V konečném důsledku tak firma pana Michala **nezajistila náležité odborné vedení stavby**, jak to vyžaduje § 152, odst. 3, písm. a) (/predpisy/1832006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-152), a § 160, odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb. (/predpisy/1832006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-160), dále **nezajistila dodržování pracovních a technologických postupů pro jednotlivé stavební práce** dle § 5 zákona č. 309/2006 Sb. (/predpisy/3092006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-5), a rovněž **nezajistila bezpečné provádění manipulace se zavěšenými břemeny na staveništi** dle bodu 11, části XI, Přílohy č. 3 NV č. 591/2006 Sb. (/predpisy/5912006-sb).

Závěr

Uvedený případ je typickou ukázkou toho, jak snadno může lehkomyšlné jednání na „všech frontách“ vést k smrtelnému úrazu. Pan Michal měl coby jednatel stavební firmy a současně i coby zhotovitel dané stavby zajistit, aby se při provádění stavebních prací dodržovaly požadavky na BOZP. Jelikož ale pan Michal i jeho žena žili v domněnání, že se jejich podnikání BOZP netýká, nepřipouštěli si ani, že by měli nějaké povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů. Pan Michal nesporně měl letité zkušenosti z výstavby rodinných domků, ale o možných rizicích práce či bezpečných pracovních postupech měl zjevně jen pramalé povědomí.

Firma zaměstnávající pana Ludřka zase pochybila v tom, že pro svého zaměstnance nezajistila potřebná školení z oblasti BOZP, resp. si neověřila úroveň školení prováděných školicími organizacemi. Nadto řádně nevedla požadovanou dokumentaci a na problematiku BOZP nahlížela pouze jakožto na administrativní záležitost. Dokumenty, které předložila při vyšetřování, smetl přizvaný znalec ze stolu jako neprůkazné. Nelze se tak divit, že tento přístup se promítl i do chování pana Ludřka. Riziko zranění v důsledku možného pádu zavěšeného břemene si sice uvědomoval, ale zcela jej přehlížel. Kdyby totiž tomu tak nebylo, činnost jeřábu by za této situace přerušil, což mohlo panu Michalovi zachránit život.

Po přečtení výše uvedených řádek nutně vyvstane řada otázek: Ke kolika úmrtím musí ještě dojít, než si lidé uvědomí, že BOZP není nutné zlo, nýbrž nástroj k ochraně životů a zdraví? Nakolik si lidé cení vlastního života, když je pro ně takový problém udělat něco jinak, případně i o něco

složitěji, avšak bezpečněji? Proč se při řešení agendy BOZP ve firmách hledí pouze na to, abychom „měli nějaký ten papír“ (ideálně za pár korun), aniž by se přemýšlelo o tom, proč je dobré se BOZP v každodenní praxi skutečně věnovat a motivovat lidi, aby pracovali bezpečněji? Na tyto otázky nechť si s čistým svědomím odpoví každý čtenář sám.

[Vytisknout celý článek](#)

[Stáhnout článek jako PDF\(/print/pdf/node/14211\).](#)

Klíčová slova

[SMRTELNÉ PRACOVNÍ ÚRAZY \(/REJSTRIK/SMRTELNE-PRACOVNI-URAZY\).](#)

[PRACOVNÍ ÚRAZ \(/REJSTRIK/PRACOVNI-URAZ\).](#)

Související články

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXIX. Příčiny a následky pádu stavebního dělníka do výtahové šachty
(/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxix-priciny-nasledky-padu)

2. 7. 2021

[doc. RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D.,
MSc., dr. h. c.](#)

[\(/autori/doc-rndr-mgr-petr-skrehot-phd-
msc-dr-h-c\).](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXVIII. Úraz zaměstnance při vykládce zboží z nákladního automobilu
(/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxviii-uraz-zamestnance-pri)